

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 1, 2021 | 28.01.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.1.72](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.72)

УДК 140.8:338.482

С. В. Кадош,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID ID: 0000-0003-2723-7422
В. Є. Редько,
к. е. н., доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та гостинності,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID ID: 0000-0003-3569-907X

ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

S. Kadosh
Oles Honchar Dnipro National University
V. Redko
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Travel Business and Hospitality,
Oles Honchar Dnipro National University

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT IN DNIPROPETROVSK REGION

У статті визначено і узагальнено основні теоретичні і практичні аспекти розвитку сільського туризму в Дніпропетровській області. Виокремлено шляхи активізації використання туристичного потенціалу сільського туризму в Дніпропетровській області та механізми підтримки розвитку туризму на сільських територіях. Встановлено наявність потенційного контингенту «сільських» туристів, що обумовлено високою урбанізацією області. Для активізації використання туристичного потенціалу сільського туризму та підтримки розвитку туризму на сільських територіях запропоновано застосування кластерно-проектного підходу на засадах державно-приватного партнерства, що дозволить налагодити стійке міжгалузеве співробітництво в громадах, сформуванню конкурентоспроможний туристичний продукт, розробити цікаві туристичні маршрути, залучити інвестиції, створити нові робочі місця. Запропоновано створення кластеру «Садиби натхнення», в основу якого мають бути покладені засади культури відпочинку й культури гостинності в сільській місцевості.

The article identifies and summarizes the main theoretical and practical aspects of rural tourism development in Dnipropetrovsk region. It was found that disappointing forecasts and scenarios for the development of international tourism in 2020 allowed to draw more attention to the domestic potential of tourism in Ukraine. Identifying ways to intensify the use of tourism potential of rural tourism in the Dnipropetrovsk region and the formation of an organizational mechanism to support the development of tourism in rural areas. It is predicted that more and more new consumer segments of our citizens and international tourists will reorient themselves in their tourist needs

and choose for active recreation picturesque and rich in local agricultural resources rural areas, rather than expensive foreign facilities on the advertised international routes. It is established that in the Dnipropetrovsk region there is a high concentration of urban population and the presence of a potential contingent of "rural" tourists, but in the draft Development Strategy of Dnipropetrovsk region until 2027 tourism is not the main area of activity for the region. To enhance the use of tourism potential of rural tourism and support the development of tourism in rural areas, it is proposed to create tourism clusters, which will establish sustainable intersectoral cooperation in communities aimed at developing rural tourism by revealing the authenticity and promotion of cultural and natural heritage. remote villages, increase their income, improve transport infrastructure and roads, enhance civic cohesion. Creating a tourism cluster «Homesteads of inspiration» requires an active marketing policy, including branding the territory on the basis of marketing and management of tourist destinations, which will increase community awareness through: development of the cluster site and its promotion on the Internet, registration of the cluster on social networks publication of articles in the regional press, holding interregional events to promote tourist places in the territory, creating a logo and its promotion in the tourist market of Dnipropetrovsk region and Ukraine.

Ключові слова: *сільський туризм; туризм на сільських територіях; кластерно-проектний підхід; стратегія туризму; Дніпропетровська область.*

Key words: *rural tourism; tourism in rural areas; cluster-project approach; tourism strategy; Dnipropetrovsk region.*

Постановка проблеми. Світовий курс на сталий розвиток обумовив зосередженість країн та міжнародних організацій на досягненні 17 глобальних цілей, серед яких спрямованість управління сільськими територіями на розвиток і підтримка туризму в місцевих громадах [1]. Особливої актуальності розвиток туризму в сільських громадах набуває в умовах всесвітньої пандемії, коли туристи шукають менш населених напрямків, занурення у самотність і автентичність дестинації, реалізації справжнього досвіду з мінімальними ризиками для власного життя і здоров'я. Вже багато країн, членів Всесвітньої туристичної організації, визнали сільський туризм одним із ключових у досягненні сталості сільських територій [2].

Невтішні прогнози і сценарії розвитку міжнародного туризму у 2020 р. [3] дозволили привернути більше уваги до внутрішнього потенціалу туризму в Україні. Всесвітньою туристичною організацією й Національною туристичною організацією України 2020 р. був проголошений роком туризму в регіонах та на сільських територіях [2, 4]. Оскільки подорожі сільськими територіями стали популярними з посиленням урбанізації та індустріалізації ще наприкінці XIX століття і сьогодні є альтернативами масовим напрямкам, що продовжують набувати нових рис і цілей у протистоянні економічним і соціальним впливам пандемії, то сільський туризм одночасно можна вважати і старим, і новим вектором розвитку регіонів та їх громад. Водночас громади на сільських територіях значно менше підготовлені для протистояння з прямими та непрямыми впливами кризи. Тому питання активізації розвитку туризму на сільських територіях та стимулювання його привабливості для місцевих громад в Україні є своєчасним і актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Всесвітня туристична організація (UNWTO) визначає туризм сільськими територіями (rural tourism) як вид туристичної діяльності, де досвід туриста пов'язаний з природною діяльністю, сільським господарством, сільським способом життя, його культурою, риболовлю та визначними пам'ятками, що надається на замських територіях [2]. Висвітленню терміну «сільський туризм» в науковій літературі присвячено багато робіт, але єдина думка щодо сутності цього поняття досі відсутня. М.М. Пітюлич і І.І. Михайлюк пов'язують сільський туризм із відпочинком у сільських садибах, а основною його метою називають «пасивний відпочинок від міської метушні та вивчення побуту селян» [5]. Н.М. Самолук зазначає, що під цим поняттям слід розуміти туризм у сільських садибах, фермах, або в цілому у сільській місцевості, але згодом приходиться до думки, що «сільський туризм» - це всі форми відпочинку, які можливі у сільській місцевості [6]. Надання (чи отримання) послуг туристичних атракцій, проведення вільного часу в сільському середовищі, якому притаманна відповідна забудова та інфраструктура, характерні колоритні особливості (культурна, архітектурна, етнічна, господарська тощо), сільський побут, етнокультурний колорит місцевості, відрізняють сільський туризм від туризму, що розвивається на урбаністичних територіях [7]. Н. Карачина [8], В. Зайцева [9], В. Биркович [10], М. Рутинський та Ю. Зінько [11], А. Зінченко [12], П. Горішевський [13], В. Гловацька [14], Ю. Арбузова [15], В. Ткачук [16] вважають сільський туризм каталізатором для розвитку підприємництва в регіонах України і розглядають його як стратегію розвитку для поліпшення соціального та економічного добробуту сільських районів. Окрім цього, науковці зазначають, що сільський туризм базується на концепції сталого розвитку місцевих громад і передбачає заохочення місцевого

населення до використання додаткових джерел доходу із збереженням культурних самобутніх цінностей та якості природного середовища територій [17, 18]. О. Дудзяк, А. Сакул, Т. Гакал такий підхід називають диверсифікацією сільського господарства [19, 20]. Потенціал розвитку туризму на сільських територіях в Україні висвітлений в багатьох наукових працях, проте залишаються актуальними, але не вирішеними питання підтримки розвитку туризму на сільських територіях та активізація використання туристичного потенціалу села в регіонах.

Постановка завдання. Мета статті полягає у вивченні потенціалу Дніпропетровської області в розвитку туризму на сільських територіях та визначенні підходів його активізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільський туризм акумулює різні види ресурсів, які роблять його унікальним: віддаленість від міських територій та низька щільність населення [4, 21], місця спадщини, широкий спектр визначних пам'яток, автентична культура [22], соціально альтернативний спосіб життя та ведення господарства місцевими мешканцями, мальовничі ландшафти та непорушена природа [2, 21]. Завдяки такому поєднанню ресурсів сільський туризм створює можливості для активної рекреаційної діяльності туриста (кінний та велосипедний туризм, сплави річками, рибальство, мисливство, фотополювання), активної господарської діяльності місцевих мешканців (догляд за рослинами й тваринами), надання й споживання етнокультурних й гастрономічних послуг, екскурсійно-пізнавальної діяльності (споглядання пам'яток, ландшафтів, знайомство з особливостями дестинації) [8, 12].

Головним суб'єктом в забезпеченні функціонування відзначених видів туризму, в організації відпочинку на селі виступає сільська родина, яка знайомить туриста з сільською місцевістю, забезпечує послуги розміщення і харчування у сільському будинку (садибі). Згідно з ДСТУ 4527: 2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення» Сільський будинок – це приватний будинок на території ОСГ, де можуть надаватися послуги з харчування або умови для самостійного готування їжі переважно із продуктів таких господарств [23]. Такий будинок містить кімнати, пристосовані для проживання туристів, і належить на правах приватної власності фізичній особі або членам її сім'ї, які займаються веденням особистого селянського господарства. Для створення комфортного проживання у будинку важливим є функціональний розподіл його приміщень: для сну, відпочинку і розваг, приготування і прийняття їжі, вітальня [24].

За запитами в Google на території Дніпропетровської області більше 30 сільських господарств пропонують послуги сільського туризму, при цьому зареєстровані з них тільки 13. Інші або не мають уявлення про необхідність державної реєстрації, або не розглядають надання своїх послуг як підприємницьку діяльність. Станом на 1 січня 2020 р. частка сільського населення Дніпропетровської області становила 16% [25], що свідчить про високу концентрацію міського населення і наявність потенційного контингенту «сільських» туристів.

Проаналізувавши проєкт Стратегії розвитку Дніпропетровської області до 2027 р. можна зазначити, що туризм не розглядається одним із пріоритетів регіону. Наявні можливості для розвитку сільського туризму в регіоні можуть бути реалізовані в контексті розвитку інфраструктури, агросектору, хоча сільське господарство, нераціональність використання природних ресурсів, відсутність інвестицій, низька обізнаність і зацікавленість місцевого населення розвивати внутрішній туризм визначені слабкостями області [26].

Отже, недосконалість нормативно-правового регулювання, слабка державна підтримка сільського туризму, відсутність стратегічного бачення розвитку туризму в індикативних планах розвитку Дніпропетровської області вимагають від ОТГ об'єднання власних сил задля реалізації потенціалу з сільського туризму й отримання додаткових можливостей для його активізації. Слід зазначити, що після впровадження в Україні адміністративно-територіальної реформи в 2020 році Дніпропетровська область складається з 7 районів, в яких розташовані 62 ОТГ, 46 селищ міського типу та 1436 сільських населених пунктів [25]. Кожний район Дніпропетровської області має що запропонувати як українському, так і іноземному туристу (табл. 1), проте реалізація можливостей розвитку сільського туризму вимагає дієвих організаційних механізмів, спрямованих на об'єднання зусиль громад. Прикладом такої співпраці може стати кластер сільського туризму, сформований на засадах державно-приватного партнерства. Як свідчить іноземний і вітчизняний досвід, ця форма інтеграції є доволі ефективною і набула популярності в туризмі [27].

Таблиця 1.

Потенціал районів Дніпропетровської області в розвитку сільського туризму

Район	Можливості для розвитку сільського туризму
Дніпровський	Мальовничі краєвиди, екологічно-чиста територія, р. Оріль, 375 скіфських курганів і козацьких могил, козацький зимівник «Хутір Галушківка», етнохутір «Козацька Січ», музей-садиба «Миколин хутір», агросадиба «Благодатне», що має маркування «Зелена садиба», равликів ферма, яблуневі сади, кінний завод, пташина ферма, Петриківський розпис, який увійшов до репрезентаційного списку Нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО, щорічний етнофестиваль «Петриківський дивоцвіт», гора Калитва (так звані «Дніпровські Карпати»), садиба Миколи Тягнирядна, джерела мінеральної води.
Кам'янський	Перша агросадиба в Україні, штучні водоймища, які використовують для зрошення полів та розведення риби, площею 3,4 тис. га та лісові насадження площею 3 тис. га.
Криворізький	Місце розташування зимівника і пасіки легендарного кошового отамана Івана Сірка; степи, Токівський водоспад, «мертве» озеро, розташоване серед кам'яного півострова.
Нікопольський	Місце розташування п'яти запорізьких січей з восьми наявних; тут Богдан Хмельницький тут був проголошений Гетьманом; відомий козак Іван Сірко жив тут останні роки свого життя і похований на території району; скіфські кургани і майдани.
Новомосковський	Екотабір для дітей «BERRYLAND», що розташований поряд з полуничними полями, Троїцький собор, природні локації: річка, ліси.
Павлоградський	«Місце сили» - археологічна пам'ятка під назвою Мавринський майдан, який порівнюють із відомим Стоунхенджем.
Синельниківський	Муравський шлях - природний маршрут міграції тварин; Дібрівський ліс - повноцінна територія сільського туризму зі спеціально прокладеними маршрутами; кінна база, сімейні молочні ферми, міні-готелі при фермах; приміщення першої комуни в Україні; щорічний традиційний фестиваль народної творчості «Степова перлина»; садиба «Перлина степу», база відпочинку та рибальський клуб «Цвіт». 147 пам'яток, що входять до складу комплексів (ансамблів), які перебувають на державному обліку; міжнародні фестивалі та конкурси з рибальства.

Складено авторами

Раївська сільська рада Синельниківського району Дніпропетровської області розглядає сільський туризм одним із напрямів розвитку громади із чистим довкіллям, у якій людина є найвищою соціальною цінністю, де живуть здорові, соціально активні, всебічно розвинені щасливі люди, надаються якісні соціальні послуги та функціонує розвинена мережа закладів дозвілля, а розвиток малого та середнього бізнесу, ефективний агропромисловий комплекс і розвинена туристична сфера забезпечують повну зайнятість мешканців. Завдяки вдалому географічному розташуванню Раївка має можливість для розвитку сільського туризму, оскільки на її території представлені безкраї краєвиди степової зони та узбережжя Дніпра – в місці, де до затоплення існували відомі Дніпрові пороги. На території Раївської селищної ради налічується 26 пам'яток історії та 120 курганних комплексів, які внесені до переліку об'єктів культурної спадщини (кількість курганів в них – 294), знаходиться Ненасицький поріг, найбільший з Дніпровських порогів, де за легендами побував Тарас Шевченко і потім у вірші «Заповіт» заповідав поховати себе тут.

Оскільки одним із найбільш потенційних пріоритетів запланованого розвитку Раївської ОТГ є саме розвиток сільського туризму та рекреації, то доцільним є застосування кластерно-проектного підходу до її розвитку на засадах державно-приватного партнерства. Головним завданням кластеру має стати зміцнення туристичного потенціалу району, його просування на туристичний ринок Дніпропетровської області й України, акумуляція ресурсів задля створення конкурентоспроможного туристичного продукту з сільського туризму. Реалізація запропонованого проєкту відбуватиметься в контексті реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області до 2027 р. (рис. 1).

Розробляючи проєкт, слід враховувати, що в його основу мають бути покладені потреби споживачів у такому туристичному продукті з урахуванням інтересів селян у їх задоволенні. Особливу увагу в кластері слід приділити розвитку гастрономічного, фермерського та агротуризму, оскільки на території Раївської сільської ради розташовані яблуневі сади, ягідники, ферма з вирощування істівних равликів, вівчарня, сімейна сироварня, які можуть реалізувати свій потенціал через туристичні маршрути «Родюча й шедра нива Раївщини», «Ми - за екологічну енергію!», «Екзотична равликів ферма», «Його Величність сир», «Вівчарними стежками» та інші.

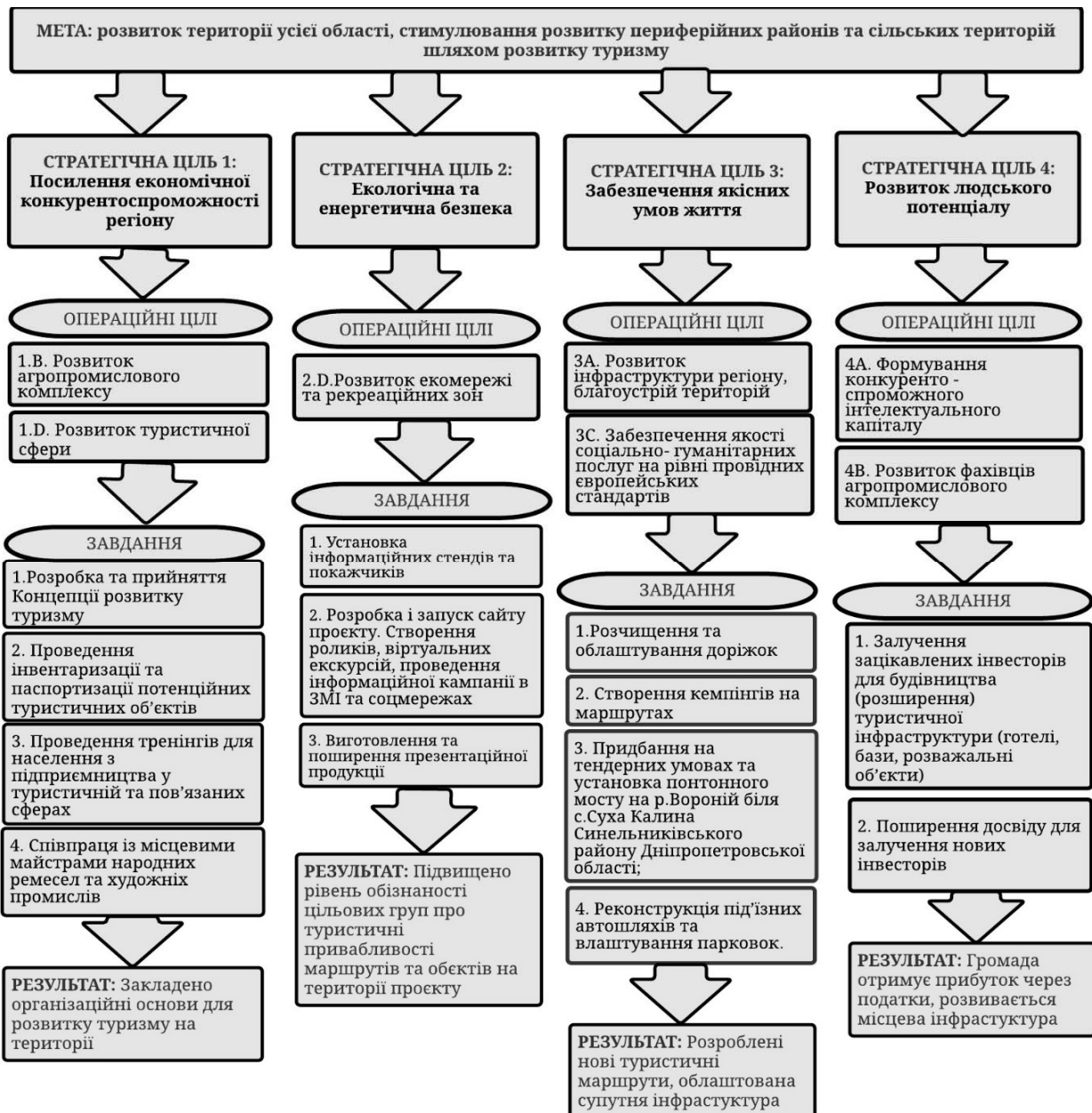

Рис. 1. Місце сільського туризму Раївської ОТГ в проекті Стратегії розвитку Дніпропетровської області до 2027 р.

Слід зазначити, що створення туристичного кластеру вимагає активної маркетингової політики, зокрема брендування території на засадах маркетингу та менеджменту туристичних дестинацій, що дозволить підвищити рівень пізнаваності громади через розробку сайту кластеру, його реєстрацію в соціальних мережах з розміщенням цікавого контенту; публікацію статей у регіональній газеті «Берег надій»; організацію міжрегіональних подієвих заходів для популяризації туристичних місць Раївщини (фестивалі, велопробіг, конкурс рибалок тощо). Створення туристичного кластеру з сільського туризму під назвою «Садиби натхнення» дозволить підвищити рівень зайнятості й доходів жителів села, створити додаткові робочі місця, підвищити громадянську згуртованість для спільного розв'язання проблем та формування культури гостинності, покращити стан транспортної інфраструктури.

Висновки. Дніпропетровська область має недооцінений потенціал розвитку туризму на сільських територіях, реалізація якого вимагає застосування кластерно-проектного підходу на засадах державно-приватного партнерства. Проаналізовані можливості Раївської об'єднаної територіальної громади Дніпропетровської області щодо використання її історико-культурних, природних, соціальних й інфраструктурних ресурсів в розвитку сільського туризму. Запропоновано створення кластеру «Садиби натхнення», в основу якого мають бути покладені засади культури відпочинку й культури гостинності в сільській місцевості.

Список літератури.

1. World Travel & Tourism Council // Sustainable Growth [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу: <https://wttc.org/Initiatives/Sustainable-Growth>.
2. Офіційний сайт UNWTO (Всесвітньої туристичної організації - Спеціалізованого агентства ООН) [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу: <https://www.unwto.org/>.
3. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції і розвитку (ЕБРР) [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу: <https://www.ebrd.com/ru/home.html>.
4. Офіційний сайт Національної туристичної організації України [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу: <http://www.ntoukraine.org/>.
5. Пітюлич М.М., Михайлюк І.І. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн / М.М. Пітюлич, І.І. Михайлюк // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – Серія Економіка. Спецвипуск 33. Частина 3.
6. Самолук Н.М. Сільський туризм як перспективний напрям самозайнятості сільського населення / Н.М. Самолук // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. – 2012. – №2(4). – С.180-186.
7. Інформаційно-аналітичний портал АПК України // Розвиток сільських територій / Сільський туризм [Електронний ресурс] – 2019. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskij-turizm>.
8. Карачина Н. Розвиток міжнародного туризму в Україні у контексті світової інтеграції / Н. Карачина, О. Савицька // Молодий вчений. – 2014. – № 5 (08). – С. 109–113.
9. Зайцева В. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В. Зайцева, О. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2 (8). – С. 55–65.
10. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України // Стратегічні пріоритети. – 2008 р. – № 1(6). – С.138-143.
11. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
12. Зінченко А.І. Маркетинг підприємств зеленого туризму: дис. канд. екон. наук.: 08.00.04 / А. І. Зінченко, Київський національний торговельно-економічний університет. – Київ, 2012. – 215 с.
13. Горішевський П. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності / Горішевський П., Васильєв В., Зінько Ю. - Івано-Франківськ: місто НВ, 2003. – 148 с.
14. Гловацька В.В. Сільський зелений туризм: сутність, функції, основи організації / В.В. Гловацька // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 148–155.
15. Арбузова Ю.В. Перспективні напрямки розвитку зеленого туризму в Україні / Ю.В. Арбузова, В.Д. Яковенко // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві. – 2013. – № 3. – С. 120-128.
16. Ткачук В.І. Європейська парадигма сільського туризму в умовах диверсифікації сільської економіки / В.І. Ткачук // Вісник Житомирського НАЕУ. – 2010. – № 1. – С. 25.
17. Трілленберг Г. Сільський туризм – важливий важіль економічного підйому депресивних територій / Г. Трілленберг // Регіональна економіка. Вісник ТНЕУ. – 2012. – № 2, с. 159-167.
18. Krupskiy O., Krasnikova N. & Redko V. Rural Tourism as an Element of Sustainable Diversification of Economic Opportunities of the Region In V. M. Yatsenko (ed.), Determinants of Innovation and Investment Development of Multi-Branch Entrepreneurship, Tourism and Hospitality Industry. 2019. pp. 250-260.
19. Сақун А., Гакал Т. Зелений туризм як пріоритет диверсифікації територіального розвитку України / Збірник наукових праць «Економічний аналіз». [Електронний ресурс] – 2019. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Mh0RC2I>.
20. Малахова С.О., Радомський С.С. Сільський зелений туризм – основа розвитку туристичної індустрії Закарпаття / С. Малахова, С. Радомський // Екологія довкілля. Науковий вісник НЛТУ України. [Електронний ресурс] – 2019. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Ch0RA5G>.
21. Mass tourism versus alternative tourism. Youth Travel Foundation. [Електронний ресурс] – 2019. – Режим доступу: <https://cutt.ly/5h0ROOK>.
22. Rural tourism – an overview / Government of Alberta. Agriculture and Rural development. [Електронний ресурс] – 2010. – Режим доступу: <https://cutt.ly/jh0RYBU>.
23. Національний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщення. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/9h0RRWM>.
24. Самаріна І. Розвиток сільського зеленого туризму на Дніпропетровщині // Журнал «Агробізнес сьогодні» [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу: <https://cutt.ly/ch0RQJG>.
25. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України на 1 січня 2020 року». – Київ, 2020. – 5, 10 с.
26. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації / Проект Стратегії розвитку Дніпропетровської області на 2021-2027 рр. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://cutt.ly/gh0RvRq>.
27. Редько В.С. Державно-приватне партнерство в туризмі / В.С. Редько, В.А. Сливенко // Теорія та практика управління суб'єктами підприємництва: кол. монограф., за загал. ред. проф. Гринько Т.В. – Дніпро: Біла КО., 2020. – С. 203-212.

References.

1. World Travel & Tourism Council. Sustainable Growth (2020) available at:

<https://wtcc.org/Initiatives/Sustainable-Growth> (Accessed 15 December 2020).

2. The official site of UNWTO (World Tourism Organization - UN Specialized Agency) (2020), available at: <https://www.unwto.org/> (Accessed 22 November 2020).

3. The official site of European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) (2020), available at: <https://www.ebrd.com/ru/home.html> (Accessed 15 October 2020).

4. The official site of National Tourist Organization of Ukraine (2020), available at: <http://www.ntoukraine.org/> (Accessed 15 October 2020).

5. Pitulich, M and Mihajluk, I. (2011), Features of rural tourism in Ukraine and the experience of European countries, Scientific Bulletin of Uzhhorod University. – Economics series. Special issue 33. Part 3.

6. Samolyuk, N.M. (2012), “Rural tourism as a promising area of self-employment of the rural population”, Social and labor relations: theory and practice, vol. 2(4), pp. 180-186.

7. Jegdić Vaso, Škrbić Iva, Milošević Srđan / Modeli razvoja preduzetništva u destinacijama ruralnog turizma u Vojvodini // Ekonomika poljoprivrede. – 2017. - vol. 64, br. 1, str. 221-237.

8. Information and analytical portal of the agro-industrial complex of Ukraine (2019), “Rural development / Rural tourism” available at: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskij-turizm> (Accessed 16 October 2020).

9. Karachina, N. and Savits'ka, O. (2014), “Development of international tourism in Ukraine in the context of world integration”, Molodyj vchenyj, vol. 5 (08), pp. 109-113.

10. Zajtseva, V. and Korniienko, O. (2012), “International tourism and globalization in the modern world”, Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu, vol. 2 (8), pp. 55-56.

11. Byrkovych, V. (2008), “Rural green tourism is a priority for the development of the tourism industry of Ukraine”, Stratehichni priorytety, vol. 1 (6), pp. 138-143.

12. Rutyns'kyj, M.J. and Zin'ko Yu.V. (2006), *Sil's'kyj turizm* [Rural tourism], Znannia, Kyiv, Ukraine.

13. Zinchenko, A.I. (2012), “Marketing of green tourism enterprises”, Abstract of Ph.D. dissertation, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine.

14. Horishevs'kyj, P. Vasyl'iev, V. and Zin'ko, Yu. (2003), *Sil's'kyj zelenyj turizm: orhanizatsiia nadannia posluh hostynnosti* [Rural green tourism: organization of hospitality services], misto NV, Ivano-Frankivsk, Ukraine.

15. Hlovats'ka, V. (2006), “Rural green tourism: essence, functions, bases of the organization”, Ekonomika APK, vol. 10, pp. 148-155.

16. Arbuzova, Yu.V. and Yakovenko, V.D. (2013), “Perspective directions of green tourism development in Ukraine”, Informatsijni tekhnolohii v osviti, nauksi ta vyrobnytstvi, vol. 3, pp. 120-128.

17. Tkachuk, V.I. (2010), “European paradigm of rural tourism in the conditions of diversification of rural economy”, Visnyk Zhytomyrs'koho NAEU, vol. 1, p. 25.

18. Krupskiy O., Krasnikova N. & Redko V. Rural Tourism as an Element of Sustainable Diversification of Economic Opportunities of the Region In V. M. Yatsenko (ed.), Determinants of Innovation and Investment Development of Multi-Branch Entrepreneurship, Tourism and Hospitality Industry. 2019. pp. 250-260.

19. Sakun, A. and Hakal, T. “Green tourism as a priority of diversification of territorial development of Ukraine”, Collection of scientific works "Economic analysis" (2019) available at: <https://cutt.ly/Mh0RC2I>. (Accessed 15 December 2020).

20. Malahova, S and Radomskiy, S. Rural green tourism is the basis for the development of the tourist industry of Transcarpathia. Ecology of the environment. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. (2019) available at: <https://cutt.ly/Ch0RA5G>. (Accessed 15 December 2020).

21. “Mass tourism versus alternative tourism”. Youth Travel Foundation. (2019) available at: <https://cutt.ly/5h0ROOK>. (Accessed 15 December 2020).

22. “Rural tourism – an overview”. Government of Alberta. Agriculture and Rural development. (2010) available at: <https://cutt.ly/jh0RYBU>. (Accessed 15 December 2020).

23. National standard of Ukraine. Tourist services. Accommodation facilities (2006), available at: <https://cutt.ly/9h0RRWM>. (Accessed 15 December 2020).

24. Samarina, I (2020), Development of rural green tourism in Dnipropetrovsk region. Agribusiness Today Magazine, available at: <https://cutt.ly/ch0RQJG>. (Accessed 15 December 2020).

25. State Statistics Service of Ukraine (2020), Statistical Publication “Number of existing population of Ukraine as of January 1, 2020”, pp. 5, 10.

26. The official site of Dnipropetrovsk Regional State Administration, Draft Development Strategy of Dnipropetrovsk region for 2021-2027 (2020), available at: <https://cutt.ly/gh0RvRq>. (Accessed 30 November 2020).

27. Redko, V. & Slivenko, V. (2020), «Public-private partnership in tourism», Theory and practice of business management, collective monograph, in general. ed. prof. Grinko, T. Dnipro: Bila, K.O., pp. 203-212.

Стаття надійшла до редакції 24.12.2020 р.